

Datum van inontvangstneming : 30/05/2023

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-190/23 - 1

Zaak C-190/23

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

17 februari 2023

Verwijzende rechter:

Tribunal Judiciaire de Paris (Frankrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

17 februari 2023

Verzoekende partij:

Procureur de la République de Paris: Section S2

Verwerende partijen:

VGG AG

VGG ENTERTAINMENT INC

Dan A.

SAS M. Trade

SASU D.

SAS T. Logistique

Arthur C.

SAS S.

Grégory B.

David C.

David M.

IE

CID

**VERZOEK OM EEN PREJUDICIËLE
BESLISSING VAN
HET HOF VAN JUSTITIE VAN
DE EUROPESE UNIE**

[omissis]

ANONIMISERING VAN HET VERZOEK

Overeenkomstig artikel 95 van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie hebben de onderzoeksrechters besloten dit verzoek in geanonimiseerde vorm in te dienen, aangezien het een prejudicieel verzoek betreft dat in de onderzoeksfase is geformuleerd, en dus in het kader van een niet-openbare procedure, waarvan de inhoud overeenkomstig artikel 11 van de code de procédure pénal (Frans wetboek van strafvordering) alleen voor partijen toegankelijk is.

Bij de verdachte waartegen het strafrechtelijk onderzoek zich richt, gaat het om websites voor de wederverkoop van toegangsbewijzen voor sport-, culturele en zakelijke evenementen. Deze websites worden in dit verzoek in afgekorte vorm aangeduid.

I. PARTIJEN IN HET HOOFDGEDING EN HUN VERTEGENWOORDIGERS

1. Procureur de la République de PARIS [omissis]
2. VGG AG [omissis]
3. VGG ENTERTAINMENT INC [omissis]
4. A. Dan en zijn SAS M. TRADE
5. SASU D. vertegenwoordigd door haar directeur A. Dan,
6. K. Armand [omissis]
7. SAS T. LOGISTIQUE en haar wettelijke vertegenwoordiger C. Arthur
8. SASU S. en haar vertegenwoordiger B, Grégory

9. M. C. David
10. M. M. David
11. SARL C, wettelijke vertegenwoordiger: A. Michel als bestuurder
[omissis]

II. VOORWERP VAN HET GEDING EN RELEVANTE FEITEN

5. In de sector van de verkoop van toegangsbewijzen voor culturele en sportevenementen is een onderzoek ingesteld naar aanleiding van verschillende klachten van producenten en organisatoren van voorstellingen en evenementen, alsmede van talrijke personen die zich benadeeld voelen door handelspraktijken op de websites [www.\[geanonimiseerd\].fr](http://www.[geanonimiseerd].fr) en [www.\[geanonimiseerd\].com](http://www.[geanonimiseerd].com). Deze websites vallen onder de VGG-groep die bestaat uit een groep vennootschappen, waaronder VGG Entertainment Incorporated en VGG AG.

6. VGG Entertainment Inc. is een vennootschap naar Amerikaans recht, ingeschreven in de staat Delaware (Verenigde Staten), die alleen de website [www.\[geanonimiseerd\].fr](http://www.[geanonimiseerd].fr) exploiteert.

7. VGG AG is een vennootschap naar Zwitsers recht, die sinds 5 januari 2012 ingeschreven is in het kanton Genève en waaronder onder meer de website [www.\[geanonimiseerd\].com](http://www.[geanonimiseerd].com) host valt.

8. Bovengenoemde vennootschappen bieden onderdak aan een verscheidenheid aan websites die twee soorten diensten aanbieden:

- ingeval VGG de uitdrukkelijke toestemming van de organisatoren van evenementen heeft verkregen, kunnen deze via haar websites toegangsbewijzen voor evenementen rechtstreeks te koop aanbieden tegen een door hen te bepalen prijs;
- verschillende sites voor „tweedehands” toegangsbewijzen, waarop kopers en verkopers toegangsbewijzen voor allerlei sport-, culturele en zakelijke evenementen kunnen kopen en verkopen.

9. De snelle groei van VGG is gepaard gegaan met de nodige rechtsstrijd:

Om te beginnen hebben consumenten zich geroerd, omdat VGG, die zich geplaatst zag voor een verveelvoudiging van het aantal transacties, niet altijd de vereiste controles heeft uitgevoerd. Tussen 30 januari 2017 en 3 januari 2018 hebben enkele honderden consumenten klachten ingediend bij de Service national des enquêtes (SNE) de la direction générale de la Concurrence, de la Consommation et de la Répression des Fraudes (DGCCRF) (landelijke inlichtingendienst van het directoraat-generaal Mededinging, Consumentenzaken en Fraudebestrijding) en/of rechtstreeks bij het openbaar ministerie, met

betrekking tot verkopen op de sites [www.\[geanonimiseerd\].fr](http://www.[geanonimiseerd].fr) en [www.\[geanonimiseerd\].com](http://www.[geanonimiseerd].com). Deze consumenten beklagden zich met name over:

- afboekingen van hun bankrekeningen die hoger waren dan het nominale eindbedrag van de bestelling,
- een lagere nominale waarde van toegangsbewijzen dan de betaalde prijs,
- vermelding van de naam van een derde op het ontvangen toegangsbewijs.

10. Voorts heeft de opkomst van de VGG-vennootschappen in de sector van de verkoop van toegangsbewijzen geleid tot een reactie van verschillende partijen op de „primaire markt”, dat wil zeggen de producenten, organisatoren of houders van de rechten om de evenementen of voorstellingen te exploiteren.

11. Tot deze partijen op de primaire markt behoren organisaties zoals Prodiss (Syndicat national des producteurs, diffuseurs, festivals et salles de spectacle musical et de variété) (nationale bond van producenten, omroepen, festivals en muziek- en showpodia), de UEFA (Union of European Football Associations), Foot Unis, UFC QUE CHOISIR (consumentenvereniging) en het Théâtre du Châtelet.

12. Deze partijen hebben in het kader van dit onderzoek een klacht ingediend of zich civiele partij gesteld. Zij zijn van mening dat de activiteiten van de VGG-vennootschappen schadelijk zijn voor zowel de markt als de consument.

13. De onderliggende kwestie van deze langs strafrechtelijke weg in gang gezette rechtsstrijd is de liberalisering van de markt voor toegangsbewijzen, waarop grote winsten te behalen zijn en waarvan het wettelijk kader door de VGG-vennootschappen wordt aangevochten.

14. Na afloop van haar onderzoek en verhoren heeft de SNE aan de procureur de la République de Paris (openbaar ministerie, Parijs), overeenkomstig artikel 40 van het wetboek van strafvordering, een verslag van 4 januari 2018 laten toekomen en hem in kennis gesteld van als volgt te kwalificeren feiten:

- Verkoop en poging tot verkoop van toegangsbewijzen tegen een hogere prijs dan die welke is vastgesteld en vermeld bij door de Staat, de departementen of de gemeenten gesubsidieerde concerten (artikel 1 van de loi du 27 juin 1919 portant répression du trafic des billets de théâtre) (wet van 27 juni 1919 tot bestrijding van de handel in theaterkaartjes);
- Stelselmatige verkoop, aanbod en uitstalling ten verkoop en facilitering van de verkoop van toegangsbewijzen voor een sport-, cultureel of zakelijk evenement of live-optreden zonder de

toestemming van de producent, organisator of houder van de exploitatierechten van dit evenement of optreden [artikel 313-6-2 van de code pénal (wetboek van strafrecht)].

15. Bij inleidende en aanvullende vorderingen van 4 juni, 8 augustus, 6 december 2018, 31 mei 2019, 15 maart en 6 november 2020 heeft de procureur de la République de zaak aangebracht bij een onderzoeksrechter voor het onderzoek naar de feiten van misleidende handelspraktijken en onrechtmatige wederverkoop van toegangsbewijzen. Met deze zaak is een andere zaak, die reeds in het kader van een eerdere klacht met civiele partijstelling voorwerp van onderzoek was, gevoegd.

16. In de loop van dit vooronderzoek heeft de beoordeling van ernstige of in dezelfde richting gaande aanwijzingen die aannemelijk maken dat de VGG-vennootschappen als daders of medeplichtigen hebben deelgenomen aan het plegen van bovengenoemde feiten, ertoe geleid dat zij op 27 september 2021 als verdachte zijn aangemerkt.

17. In het kader hiervan zijn zij [omissis] op 10 december 2021 ten gronde gehoord.

18. De VGG-vennootschappen hebben de klachten met betrekking tot misleidende handelspraktijken erkend en stappen ondernomen om de schade van consumenten die toegangsbewijzen kochten te vergoeden. Zij komen evenwel op tegen de geldigheid van de procedure wegens onrechtmatige wederverkoop.

19. [omissis].

21. Bovendien zijn de VGG-vennootschappen van mening dat de Franse wettelijke bepalingen die de wederverkoop van toegangsbewijzen strafbaar stellen, namelijk artikel 1 van de wet van 27 juni 1919 tot bestrijding van de handel in theaterkaartjes en artikel 313-6-2 van het wetboek van strafrecht, ingelast bij loi n° 2012-348 du 12 mars 2012 tendant à faciliter l'organisation des manifestations sportives et culturelles (wet nr. 2012-348 van 12 maart 2012 tot vergemakkelijking van de organisatie van sport- en culturele evenementen), mogelijk in strijd zijn met een aantal beginselen en bepalingen van het Unierecht. Dienaangaande hebben de VGG-vennootschappen in hun memories van 4 mei 2022 en 14 november 2022 deskundigenverslagen overgelegd en betoogd dat de strafvervolging gedeeltelijk zonder voorwerp is geraakt op grond dat:

- de aan de VGG-vennootschappen verweten verkoop van toegangsbewijzen, voor zover dit verwijt is gebaseerd op een verbod op de verkoop ervan, de uitoefening van economische activiteiten binnen de Unie zou belemmeren en binnen de werkingssfeer van het Unierecht zou vallen, waardoor de VGG-vennootschappen zich zouden kunnen beroepen op artikel 49 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en [de artikelen] 52 en 56 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU);

- artikel 1 van de wet van 27 juni 1919 tot bestrijding van de handel in theaterkaartjes en artikel 313-6-2 van het wetboek van strafrecht strijdig zouden zijn met de artikelen 52 en 56 VWEU aangezien zij de wederverkoop of de facilitering van de wederverkoop tussen in twee verschillende lidstaten gevestigde Europese natuurlijke of rechtspersonen van op de primaire markt gekochte toegangsbewijzen verbieden en zulks, gelet op de in artikel 52 VWEU genoemde rechtvaardigingsgronden en de dwingende redenen van algemeen belang, op onevenredige wijze;
- artikel 313-6-2 van het wetboek van strafrecht strijdig zou zijn met artikel 49, lid 3, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, aangezien het zou voorzien in onevenredig zware straffen gezien de geringe ernst van de strafbare feiten;
- artikel 1 van de wet van 27 juni 1919 tot bestrijding van de handel in theaterkaartjes strijdig zou zijn met artikel 49, lid 1, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie aangezien de betrokken personen niet zouden kunnen weten of hun verkoop of overdracht betrekking heeft op een gesubsidieerd of in prijs verlaagd toegangsbewijs, en zij evenmin precies zouden kunnen weten welke straf wordt opgelegd, aangezien deze straf in oude Franse franken wordt uitgedrukt zonder uitdrukkelijke verwijzing naar de toepasselijke bepalingen;
- artikel 313-6-2 van het wetboek van strafrecht strijdig zou zijn met artikel 49, lid 3, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, aangezien het onzekerheid zou scheppen voor degene die de verkoop van toegangsbewijzen voor een evenement of voorstelling faciliteert, gelet op het feit dat hij niet kan weten of de verkoper al dan niet toestemming heeft gekregen van de producent, organisator of houder van de exploitatierechten, terwijl het begrip „organisator” niet duidelijk gedefinieerd is in de toepasselijke bepalingen.

22. Aangezien het beginsel van voorrang en rechtstreekse werking van het Unierecht vereist dat de strafrechter nagaat of de in casu toepasselijke strafwetgeving in overeenstemming is met de Verdragen en met name met de rechtstreeks van toepassing zijnde waarborgen, vrijheden en bepalingen van het Unierecht, hebben de VGG-vennootschappen daarom in overweging gegeven de hieronder geformuleerde prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie voor te leggen.

III. TOEPASSELIJKE BEPALINGEN

23. Kwalificatie van de feiten waarvoor de VGG-vennootschappen op 27 september 2021 door de onderzoeksrechter als verdachte zijn aangemerkt en strafrechtelijk vervolgd blijven:

- „verkoop tegen een hogere dan de nominale waarde van toegangsbewijzen voor gesubsidieerde concerten of voorstellingen”; strafbaar gesteld bij artikel 1 van de wet van 27 juni 1919 tot bestrijding van de handel in theaterkaartjes;
- „stelselmatige verkoop, aanbod en uitstalling ten verkoop, facilitering van de verkoop van toegangsbewijzen voor live-optredens zonder de toestemming van de producent, organisator of houder van de exploitatierechten van dit evenement of optreden met name ten nadele van de UEFA, het Théâtre du Châtelet, Prodis, de Première Ligue en anderen”; strafbaar gesteld bij artikel 313-6-2 van het wetboek van strafrecht;
- „vergaande beïnvloeding van het koopgedrag van de consument, in casu door toegangsbewijzen voor voorstellingen te koop aan te bieden onder, naargelang het geval, zonder onderscheid valse weergave van:
- een gereduceerde prijs gedurende het gehele boekingsproces,
- de beschikbaarheid van toegangsbewijzen gedurende een slechts beperkte periode,
- de hoedanigheid van de verkoper,
- dan wel door niet te vermelden dat het verkochte toegangsbewijs niet op naam van de consument maar van een derde zal staan, zonder de wederverkoop van dit toegangsbewijs te vermelden”; strafbaar gesteld als misleidende handelspraktijk door de artikelen L. 121-2 tot en met L. 121-4 en L. 132-2 van de code de la consommation (wetboek consumentenrecht) van de consumentenwet.

24. In herinnering zij gebracht dat de VGG-vennootschappen het tegengaan van misleidende handelspraktijken in beginsel onderschrijven en het initiatief hebben genomen om klagende consumenten te compenseren en de presentatie van hun sites hebben gewijzigd om consumenten beter te informeren.

25. De navolgende bepalingen worden echter betwist op grond van het recht en de beginselen van de Unie en vereisen uitlegging door het Hof van Justitie.

IV. OP DE FEITEN VAN HET HOOFDGEDING TOEPASSELIJKE NATIONALE BEPALINGEN

26. Artikel 1 van de loi du 27 juin 1919 portant répression du trafic des billets de théâtre (wet van 27 juni 1919 tot bestrijding van de handel in theaterkaartjes):

„Eenieder die is veroordeeld wegens het verkopen of overdragen, dan wel een poging daartoe, van toegangsbewijzen die zijn verkregen bij ticketbureaus van schouwburgen of concertzalen, tegen een hogere prijs dan die welke is vastgesteld en vermeld door deze schouwburgen en concertzalen die op welke wijze dan ook door de Staat, de departementen of de gemeenten worden gesubsidieerd dan wel op enigerlei wijze worden bevoordeeld, wordt gestraft met een geldboete van 16 (oude) franken tot 500 (oude) franken. In geval van recidive binnen drie jaar na de laatste veroordeling kan de geldboete worden verhoogd tot 3 750 franken.”

27. Artikel 313-6-2 van de code pénal (wetboek van strafrecht), ingevoegd bij wet nr. 2012-348 van 12 maart 2012 tot vergemakkelijking van de organisatie van sport- en culturele evenementen:

„Het stelselmatig verkopen, aanbieden of uitstellen tot verkoop of overdracht, dan wel het faciliteren van de verkoop of de overdracht van toegangsbewijzen voor een sport-, cultureel of zakelijk evenement of live-optreden zonder de toestemming van de producent, de organisator of de houder van de exploitatierechten van dit evenement of optreden, wordt gestraft met een geldboete van 15 000 EUR. In geval van recidive wordt deze geldboete verhoogd tot 30 000 EUR.

Voor de toepassing van de eerste alinea wordt elk kaartje, document, bericht of code, ongeacht de vorm en de drager ervan, waaruit blijkt dat het recht om het evenement of het optreden bij te wonen is verkregen van de producent, organisator of houder van de exploitatierechten, beschouwd als een toegangsbewijs.”

V. RELEVANTE NATIONALE RECHTSPRAAK EN REEDS GESTELDE PREJUDICIËLE VRAGEN VAN RECHTERLIJKE INSTANTIES VAN ANDERE LIDSTATEN

28. [omissis] [uiteenzettingen inzake een prioritaire grondwettigheidsvraag, zijnde een vraagstuk van Frans constitutioneel recht dat voor het onderhavige geding niet van belang is]

35. Voor zover bekend hebben nationale strafrechters zich niet uitgesproken over de conformiteit van artikel 313-6-2 van het wetboek van strafrecht of artikel 1 van de wet van 27 juni 1919 tot bestrijding van de handel in theaterkaartjes.

36. Daarentegen heeft de Italiaanse Raad van State in het kader van een door de Autorità per le garanzie nelle comunicazioni (toezichthoudende instantie voor de communicatiesector, Italië) tegen VGG ingeleide procedure drie prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie gesteld (zaak C-70/22 die thans bij het Hof aanhangig is).

37. Bovengenoemde prejudiciële vragen betreffen echter de strijdigheid van de Italiaanse bepalingen met richtlijn 2000/31/EG en met de artikelen 102 en 106 VWEU.

VI. MOTIVERING VAN DE VERWIJZINGSBESLISSING

38. Standpunt van de VGG-vennootschappen:

39. De VGG-vennootschappen zijn van mening niet te kunnen worden vervolgd of gedagvaard voor de in artikel 1 van de wet van 27 juni 1919 tot bestrijding van de handel in theaterkaartjes en in artikel 313-6-2 van het wetboek van strafrecht strafbaar gestelde feiten, omdat deze duidelijk in strijd zijn met het Unierecht en met name met de artikelen 52 en 56 VWEU, [artikel] 49, leden 1 en 3, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en het rechtszekerheidsbeginsel dat door het Hof van Justitie als algemeen beginsel van Unierecht is erkend.

VII. PREJUDICIËLE VRAGEN

40. Moet artikel 56 VWEU aldus worden uitgelegd dat het de nationale autoriteiten toestaat een wettelijke regeling toe te passen die voortvloeit uit artikel 1 van de Franse wet van 27 juni 1919 tot bestrijding van de handel in theaterkaartjes en het bij wet van 12 maart 2012 ingevoegde artikel 313-6-2 van het wetboek van strafrecht, voor zover deze bepalingen tot gevolg hebben dat, behoudens bepaalde uitzonderingen, de wederverkoop of het faciliteren van de wederverkoop van op de primaire markt gekochte toegangsbewijzen tussen Europese natuurlijke of rechtspersonen uit twee verschillende lidstaten wordt verboden?

41. Moeten de artikelen 56 en 52 VWEU en de daarmee samenhangende dwingende redenen van algemeen belang aldus worden uitgelegd dat de nationale autoriteiten op de grondslag van een wettelijke regeling die voortvloeit uit artikel 1 van de Franse wet van 27 juni 1919 tot bestrijding van de handel in theaterkaartjes en het bij wet van 12 maart 2012 ingevoegde artikel 313-6-2 van het wetboek van strafrecht, beperkingen mogen toepassen die niet geschikt lijken te zijn om de aangevoerde doelstellingen, zoals de bescherming van de openbare orde en de consumentenbescherming, doeltreffend te verwezenlijken of die onevenredig zouden zijn gelet op alternatieve maatregelen die zouden kunnen worden overwogen?

42. Moet artikel 49, lid 3, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie aldus worden uitgelegd dat het toestaat dat aan de plegers van een overtreding van het bij de Franse wet van 12 maart 2012 ingevoegde artikel 313-6-2 van het wetboek van strafrecht geldboeten van ten hoogste 15 000 EUR en, in geval van recidive, ten hoogste 30 000 EUR worden opgelegd, gelet

op het belemmerende karakter van de ingevoerde wettelijke regeling en de geringe ernst van de gepleegde feiten?

43. Moeten het rechtszekerheidsbeginsel, dat door het Hof van Justitie van de Europese Unie is erkend als algemeen beginsel van het Unierecht, en artikel 49, lid 1, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, waarin het legaliteitsbeginsel inzake delicten en straffen is neergelegd, aldus worden uitgelegd dat zij niet in de weg staan aan de handhaving van artikel 1 van de Franse wet van 27 juni 1919, dat de betrokkenen niet in staat stelt te weten of zij gesubsidieerde dan wel in prijs verlaagde toegangsbewijzen verkopen of overdragen, terwijl deze omstandigheid hun strafrechtelijke aansprakelijkheid fundeert, en de justitiabelen bovendien niet in staat stelt de hun opgelegde straf precies te kennen, aangezien deze wordt uitgedrukt in oude Franse franken zonder uitdrukkelijke verwijzing naar de toepasselijke bepalingen?

44. Moeten het rechtszekerheidsbeginsel, dat door het Hof van Justitie van de Europese Unie is erkend als algemeen beginsel van het Unierecht, en artikel 49, lid 1, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, waarin het legaliteitsbeginsel inzake delicten en straffen is neergelegd, aldus worden uitgelegd dat zij in de weg staan aan de toepassing van artikel 313-6-2 van het Franse wetboek van strafrecht, dat leidt tot onzekerheid bij de persoon die de gelegenheid of de faciliteiten biedt voor de verkoop van toegangsbewijzen voor een evenement of optreden en die niet kan weten of de verkoper al dan niet de toestemming van de producent, de organisator of de houder van de exploitatierechten heeft verkregen, terwijl het begrip „organisator” niet duidelijk wordt omschreven in de toepasselijke bepalingen?

45. Draagt artikel 313-6-2 van het Franse wetboek van strafrecht bij aan een hoog niveau van consumentenbescherming zoals dat wordt nagestreefd door het Unierecht en is neergelegd in artikel 38 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, gelet op het feit dat deze strafbepaling het mogelijk maakt om speculatie met toegangsbewijzen door onbevoegde tussenpersonen te bestrijden?

46. Is het bij artikel 313-6-2 van het wetboek van strafrecht ingevoerde verbod op de wederverkoop van toegangsbewijzen door een persoon die niet de organisator of producent van het optreden is of iemand die daartoe zijn toestemming heeft gekregen, niet in strijd met het in het Unierecht neergelegde mededingingsbeginsel (artikelen 101 tot en met 109 VWEU)?

47. Wordt bij artikel 313-6-2 van het wetboek van strafrecht geen met artikel 106, [lid] 1, VWEU strijdig uitsluitend recht aan organisatoren van evenementen toegekend door deze organisatoren een monopolie op de verkoop van hun toegangsbewijzen te verlenen?

[omissis]